

Iemand heeft de ambulance gebeld. De portier, een buurman, ik heb geen idee wie de moeite heeft genomen om te bellen.

Het wordt me duidelijk door de gillende sirene, die ik vanuit de verte hoor aankomen en die dan recht voor mijn raam blijft staan, waarna hij met zo'n dof geluid wordt uitgezet.

Ik weet dat het geen zin heeft, dat er geen reanimatiepogingen meer zullen zijn, dat het al helemaal definitief is.

Ik ga in de deuropening staan.

Voor de ramen en op de galerijen staan tientallen mensen die mijn kant op kijken. Niet ver van me af, op de overloop, een groepje burens. Ze zeggen niks, hun blikken zijn verschrikt, verward.

Ik hoor de stemmen van de ambulancemedewerkers op de trappen, hun gehaaste voetstappen. Mijn appartement is op de vijfde verdieping.

Als de drie mannen in witte jassen met de brancard op de overloop aankomen, zijn ze buiten adem en bezweet.

De voorste van de drie kijkt even om zich heen. Hij ziet dat er nog een trap is en een liftdeur. Vertwijfeld roept hij naar mij: 'Waarom heeft niemand gezegd dat er een lift was?'

Een lift.

S. ligt daar dood op de grond, en ik had jullie moeten vertellen dat er een lift was.

Ik reageer niet natuurlijk, dat kan ik niet eens.

Het is de eerste keer van de talloze keren die nog zullen volgen.

Mensen vragen iets en ik heb geen idee wat ik moet zeggen.

Maandenlang, jarenlang.

Voorgoed.

Maar had jij door dat het zou kunnen gebeuren? Had je signalen opgevangen?

Ja.

En heb je niks gedaan?

Ik heb erover gesproken. Met zijn familie. Met vrienden.

En wat zeiden ze?

Ze zeiden dat ik me daar niet druk om hoefde te maken, dat hij dat allemaal alleen maar zei om mij bang te maken.

En wat dacht jij?

Ik was bang dat hij het meende, dat voelde ik.

We woonden sinds drie maanden niet meer samen. Eind augustus 1998 waren we uit elkaar gegaan.

S. had de huissleutels nog. Hij had het merendeel van zijn spullen (kleren, schoenen, voorwerpen) nog laten liggen, in afwachting van een nieuwe woning. Af en toe kwam hij langs om iets op te halen wat hij nodig had.

Die middag had hij me op het werk gebeld met de vaste telefoon vanuit mijn appartement. Het was een kort, beschaafd gesprekje. We hadden geen discussie of ruzie gekregen, zoals maar al te vaak gebeurde, ook tijdens de meest beknopte uitwisselingen.

Hij eindigde zo: 'Je hoeft je in elk geval geen zorgen te maken: als je thuiskomt ben ik er niet meer.'

Dat had ik opgevat als een technische mededeling, maar het was een metaforische verklaring.

Het was zijn afscheid.

Het is een mantra die van mond tot mond gaat. Een spontane eensgezindheid. Een onbewuste samenzwering. Een unanieme stemming. Een onophoudelijk gebed.

Ga verhuizen.

Dat zegt iedereen tegen me.

Mijn ouders, mijn zus, mijn vrienden, mijn collega's, de kennissen die het verhaal hebben meegekregen, zelfs vreemden met wie ik in contact kom.

Ga verhuizen.

Ga daar weg.

Ik ben zwak die eerste dagen, ontzettend zwak. Ik weet niet eens meer of ik nog mezelf ben, ik weet niet eens meer of ik ben.

Maar toch ben ik van één ding rotsvast overtuigd: nee, ik ga niet weg.

De anderen snappen er niets van. Hoe is het mogelijk dat ik daar wil blijven wonen, in een huis doordrongen van zoveel herinneringen, en wat voor herinneringen. Geteisterd door herinneringen. Het huis waar we hebben samengewoond, het huis waar hij zich het leven heeft benomen, het huis waar ik zijn lijk heb gevonden.

Serius, hoe kun je alleen al overwegen om daar te blijven wonen?

Maar ik begrijp al gauw, al meteen, dat het zinloos is om het uit te leggen. Niemand weet hoe ik me voel, niemand kan begrijpen wat ik meemaak, in wat voor zwart gat ik ben ge-

stort. Ze staan me van bovenaf adviezen te geven, maar ik bevind me op een heel andere plek.

Alsof iemand een glaasje water geeft aan een man die in brand staat, en dan verbaasd is dat hij het afslaat.

Ik kan niks beginnen met dat glaasje water van jullie. Zien jullie dan niet dat ik in brand sta? Dat zo'n lapmiddel volkomen onzinnig en nutteloos is? Doe me een lol. Laat me gewoon branden.

Het basisrecept dat ze opperen is een lijfelijke verplaatsing: weggaan van mijn herinneringen. Ze kunnen niet begrijpen dat ik doordrongen ben van mijn herinneringen. Ik ben er vanbinnen mee doordrenkt. Al zou ik in China gaan wonen, dan zou ik ze nog bij me dragen. De tussenliggende oceanen en continenten zouden geen enkel verschil maken.

Ik ben mijn herinneringen. Ik ben het leven met hem en zijn bizarre dood. Ik besta uit dat besef.

Ga verhuizen.

Ik vind ze vertederend. Ze geven adviezen in een wedstrijd waarvan ze de regels niet kennen. Ze willen met een telraam oplossingen bieden voor een astrofysisch probleem.

Als anderen je niet begrijpen, of je niet kunnen begrijpen, rest jou niets anders dan naar jezelf te luisteren.

Hoe harder zij me willen overreden om weg te gaan uit dat huis, des te onwrikbaarder is mijn besluit om te blijven. Best vreemd, in een periode waarin het voelt alsof ik totaal geen eigen wil heb, geen besluitvaardigheid, waarin ik alle mogelijke keuzes aan anderen overlaat en waarin ik amper voor mezelf kan zorgen.

Eet wat. Oké.

Neem even rust. O ja.

Ga verhuizen. Nee.

Het is het enige wat ik zeker weet. Ik voel gewoon dat ik daar moet blijven. Ik voel dat de last van verdriet (en ontzetting en verwarring en...) die op mijn schouders drukt echt niet lichter zou worden als ik ergens anders ging wonen. Het is geen thuisbezorging die je kunt vermijden door te verhuizen. Het is geen achtervolger die je van je af kunt schudden door harder te rennen. Integendeel, ik voel dat ik in plaats van te vluchten moet blijven staan om hem het hoofd te bieden. Dat ik niet anders kan.

Alsof het verdriet een put is waarin je je moet onderdompelen, een tunnel die je helemaal moet doorlopen totdat je bij de uitgang komt. Mijn overtuiging dat dit de juiste weg is, wordt niet afgezwakt door het feit dat ik alleen maar duisternis zie en geen licht aan het einde.

Ik zoek naar troost in de literatuur.

Mijn vaste reddingsboei in de wereld.

Ik kijk rond in de boekhandel, ik zoek in de bibliotheek (het internet staat nog in de kinderschoenen). Er is niet veel over het onderwerp zelfdoding. Vaak genoeg is er in een roman een personage dat suïcide pleegt, natuurlijk. Maar een verhaal dat specifiek daarover gaat? Verder zijn er wat psychologische handboeken, of sociologische studies. Waar de meeste gevallen zijn, en waarom.

Hoe dan ook vind ik alleen maar materiaal over de slachtoffers, niet over de nabestaanden.

Maar ik ben een van hen, ik zoek de ervaring en steun van lotgenoten. Waarom houdt niemand zich daarmee bezig?

Waarom negeert men het verdriet van de achterblijvers?

Op de dag dat ik weer naar mijn werk ga probeer ik me een beetje ongedwongen te gedragen tegenover mijn collega's, ook al ben ik een wrak: ik heb donkere wallen onder mijn ogen, ik zie er verslagen uit en ben verbijsterend snel gewicht aan het verliezen. Sowieso zal mijn toestand van uitputting niemand ontgaan. Die probeer ik niet eens te verbergen. Iedereen weet wat er is gebeurd, ze moeten het wel erkennen en zich erop afstemmen.

Ze begroeten me vol genegenheid, met sobere maar veelzeggende gebaren. Sommigen omhelzen me. Sommigen geven me een hand. Een enkeling geeft me een aai.

Ik werk bij een reclamebureau. Ik schrijf advertentieteksten, informatiefolders, catalogussen, radiospots, redactionele stukken.

Ik deel mijn kamer met een collega, Tiziana.

De eerste ochtend weet ik het met enige inspanning vol te houden. Maar dan op een gegeven moment, ik weet niet waarom, en waarschijnlijk is er niet eens een waarom, barst ik in huilen uit.

Tizi kijkt op, ziet wat er aan de hand is en weet niet goed wat ze moet doen.

'Ocharm...' zegt ze. Zij krijgt ook tranen in haar ogen, maar ze houdt zich in.

Ze kijkt naar de gang. Er zou iemand langs kunnen lopen en me zien.

Tactvol staat ze op om de deur dicht te doen. Ze houdt het schouwspel voor zichzelf, ze kiest ervoor de hele last ervan op haar schouders te nemen.

‘Ga naar huis,’ zegt ze. ‘Waarom ga je niet naar huis?’ herformuleert ze het in vragende vorm. ‘Je bent te snel teruggekomen.’

Er is een week verstreken sinds de dood van S.

‘Thuis zijn is nog erger,’ leg ik snikkend uit. ‘Ik moet weer aan het werk, mijn geest bezighouden, anders word ik gek.’

Ze komt naar mijn stoel, legt van achteren een hand op mijn schouder en knijpt zachtjes. Een signaal van nabijheid, van genegenheid, zoals er zoveel zijn. We zijn geen van beiden erg lichamelijk ingesteld. We werken al jaren samen, we zijn fijne collega’s, we zijn goede vrienden, maar we zijn geen types voor overdreven gedoe.

Bovendien weten we allebei dat ik helemaal niet meer zou kunnen stoppen met huilen als ze me nu zou omhelzen. Maar ik moet stoppen. Ik droog mijn tranen, slik de brok in mijn keel door.

‘Doe de deur maar weer open.’

‘Zeker weten?’

‘Nee, maar doe toch maar weer open.’

Ons eerste samenzweerderige lachje na het drama.